

Népfőiskolai HÍRMONDÓ

A KÖZHASZNÚ MAGYARY ZOLTÁN NÉPFŐISKOLAI TÁRSASÁG IDŐKÖZI TÁJÉKOZTATÓJA
TATA, 2017. ÁPRILIS

ÚJ LENDÜLETBEN A MAGYARY ZOLTÁN NÉPFŐISKOLAI TÁRSASÁG

„A közigazgatás nem az egyes emberek hatalma a többiek fölött, hanem a nemzet szervezete közös céljainak megvalósítására, közös szükségleteinek kielégítésére. A közigazgatásnak nincs más létjogosultsága, nincs más mértéke, mint az emberek és a nemzet szolgálata.”

(Magyary Zoltán)

A Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság tevékenységében jelentős mérföldkő volt a 2016-os év. Az elnökség feladatául tűzte ki, hogy meghatározza a népfőiskola alapvető és jövőjének építéséhez szükséges céljait, hogy olyan **közösség- és gondolatformáló műhely legyen, amely a cselekvő egyén fejlődését szolgálja az élethosszig tartó tanulás támogatásával a fenntartható fejlődés érdekében.** A célok között természetesen elsőként szerepelt továbbra is Magyary Zoltán szellemi örökségének ápolása és a népfőiskolai hagyományok megőrzése.

Az elmúlt évben sikerült megvalósítani és tovább építeni a célokat, de a jelenkor kihívásaira is igyekeztünk olyan válaszokat találni, melyek biztosíthatják a népfőiskola további működésének anyagi feltételeit és gyarapítják szellemi bázisát, szélesítik tevékenységi körét. A közösség tagjai, akik az elmúlt évben is hűséges és aktív részesei és alakítói voltak a népfőiskola életének, a 2016-os évben is színvonalas előadásokon, konferenciákon vehettek részt, mellyel gyarapíthatták tudásukat. A jövő építése is elkezdődött. Szilárd meggyőződésem, hogy a népfőiskola integráló szerepét erősíteni kell. Ennek érdekében sok olyan pályázaton vettünk és veszünk részt, mely ezt a célt szolgálja.

Három éves **Közművelődési megállapodás** keretében dolgozunk **Tata Város** közművelődési és a felsőfokú képzési feladatainak elvégzésében. Új felnőttképzési akkreditációnk jóvoltából a **Kormányhivatal** Foglalkoztatási Főosztályával karöltve álláskeresési technikák oktatásával is foglalkozunk. Csatlakoztunk a **Komárom-Esztergom Megyei** Foglalkoztatási Paktumhoz, és a Komárom-Esztergom Megyei Klímaplatformhoz. Szélesítjük együttműködésünket a **Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel**. Bizunk abban, hogy ezek a partneri együttműködések tovább erősítenek bennünket abban, hogy Komárom-Esztergom megyében meghatározó felnőttképzési szervezetté váljunk, az átalakuló országos népfőiskolai rendszerben.

Borsó Tibor, *MZNT elnöke*

KITÜNTETETT KITŰNŐSÉG

A Magyary népfőiskolán az elmúlt években sok kiváló tanár, kutató, előadó járt és segített programjait. Közülük számos akadémikus, országosan ismert és elismert személyiség. Előadónk közül különösen nagyra értékeljük a helyi barátaink, kollégák munkáját, akik közül sokan nemcsak kitűnő művelje szakmájának, hanem még azzal is segíti a népfőiskolát, hogy nem kérnek, illetve akkor is szívesen vállalja a programot, ha nincs tiszteletdíjra lehetőségünk.

Ezen segítőkink közé tartozik Bognár Istvánné tanárnő, Jutka néni is, aki tanári munkát végzett több általános iskolában, így a tatai Vaszaryban is. Munkásságának nagy része Tatabányához kapcsolódik, egészen nyugdíjazásáig az Árpád Gimnáziumban dolgozott. Azt követően – már nyugdíjasként – a Tatai református Gimnázium tanulóit igyekezett bevonni az irodalom titkaiba, megismertette és megszerettette az írók-költők alkotásait. A diákkorú hallgatók mellett a népfőiskola irodalom iránt érdeklődő hallgatói is tapasztalhatták széleskörű ismereteit, kiváló előadókészségét.

Ezért is örömmel értesültünk, hogy 2017. március 15-e alkalmából állami kitüntetésbe részesült, a Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozata kitüntetéssel ismerték el hosszú évtizedeken át végzett kiváló tanári munkáját. Örülünk, hogy a népfőiskola hallgatóinak is volt lehetőségük megismerni kiemelkedő tanári munkáját. Az irodalmi sorozat hallgatói és a népfőiskola elnöksége nevében is nagy szeretettel gratulálunk az elismeréshez, és további jó egészséget kívánunk Jutka tanár néninek!

Keresztesi József, *MZNT alelnöke*

KISMAGYARI MAGYARY LAJOS –
DR. KISMAGYARI MAGYARY ZOLTÁN

Tata katonaváros. Ez a mondat nagyon sokszor elhangzott már különböző megemlékezések során. Nagyon ritkán adatik meg ennek kapcsán, hogy megemlékezzünk arról, mit is adott településünknek ez a kapcsolat.

A Népfőiskolánk Magyary Zoltán nevét viseli.

Teljes nevén Dr. kismagyari Magyary Zoltán. Tanár, tudományszervező, közigazgatás tudós, Tata tóváros egyesítője, ahogyan ezt a szülőházán elhelyezett emléktábla is hirdeti. (Tata, Bercsényi utca 3.) Életrajzát ismertetve elhangzik az a tény, hogy Tatán született, 1888. június 10.-én, katonacsaládban.

De ki is volt az édesapa? A katona? Mit tudunk róla? Magyary Lajos címzetes tizedes, az esztergomkomáromi 64. honvéd zászlóalj állományában teljesített szolgálatot. A zászlóalj parancsnoksága ebben az időben az Agostyáni úton lévő laktanyában állomásozott. (A jelenlegi Vaszary iskola épülete)

Arra nézve nincs adatunk, hogy a zászlóaljon belül hol szolgált. A zászlóaljnak csak a törzse és a 2. százada volt Tóvárosban, az 1. százada Esztergomban, a 3. százada Bicskén, a 4. százada Nagyigmádon volt elhelyezve.

Tény azonban, hogy a Rendeleti Közlöny 1881.09.21.-én megjelenő 20. száma beszámolt a Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamán végzett növendékekről, mely szerint: hadnaggyá kinevezték „a Ludovika Akadémia ez évi tisztképző tanfolyamában legjelesebben osztályozott tanoncok közül Magyari Lajos esztergomkomáromi 64. zászlóaljbeli címzetes tizedest.”

Abban az időben a Ludovika Akadémián végzetek általában hadapród tiszthelyettes-ekként végeztek, majd csapatszolgálatot követően kapták meg az első tiszti, hadnagyi kinevezést.

Magyari Lajos hadnagy, mint segédtsízt helyettes, áthelyezésre került hasonló beosztásban az 5. feldandár szegedi 2/13. honvédzászlóaljának állományába, 1886-ban.

A kor szokásának megfelelően – gyakori áthelyezések – 1887. áprilisában újabb áthelyezés következett: csapatszolgálatra a 8. feldandár lugosi 1/18. zászlóaljához került beosztásra, nagyon rövid időre.

1887 augusztusában kapta meg áthelyezési parancsát a 13. pozsonyi feldandár tóvárosi 4/64. honvéd zászlóaljához, így visszatért katonai pályafutása kezdeti

helyszínére. Ennek az áthelyezésnek köszönhető, hogy a fiatal tiszt első gyermeke, Zoltán, 1888. június 10.-ei születésével Tata nagy szülőtteinek sorába léphetett.

Kismagyari Magyary Lajos honvéd ezredes

Rövidesen a katonai ranglétrán is előrelépés következett: 1888 augusztusában kinevezésre került főhadnaggyá.

A következő kinevezése II. osztályú századosná, még a 13. gyalogezrednél történt (ekkorra a 13. feldandár már ezred szervezésben tevékenykedett) 1893 novemberében.

Tevékenysége elismerését jelzi, hogy három év múlva kinevezték I. osztályú századosná, egyben létszámfelettiként áthelyezték a trencsényi 15. honvéd gyalogezred állományába, de valójában a honvéd főparancsnoksághoz beosztva tevékenykedett.

És most idézem a Budapesti Közlöny, 1898-04-01 / 75. számának írását:

„Ő császári és apostoli királyi Felsege, f. évi márczius hó 20-án Bécsben kelt legfelső elhatározásával, Magyary Lajos a honvéd főparancsnokságnál beosztott trencsényi 15. honvéd gyalogezredbeli századosnak, valamint törvényes utódainak, régi magyar nemességükhöz a »kismagyari« előnevet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.”

A honvéd főparancsnokság törzsétől 1898 októberében kelt elhatározással a pécsi 19. honvéd gyalogezred 2. zászlóaljának állományába helyezték át, egyben Ő császári és apostoli királyi Felsége elrendelte, hogy a „19. honvéd gyalogezredbeli százados részére a legfelső megelégedés kifejezése tudtul adassék”.

Vidéki „kiküldetése” 1905 májusáig tartott, amikor őrnagyi kinevezésével egy időben, létszám felett a budapesti 1. honvéd gyalogezred állományába áthelyezték, beosztva a honvéd főparancsnokságnál.

A főparancsnokság állományából 1906 januárjában került vissza az 1. honvéd gyalogezred állományába, mint az ezred 2. zászlóaljának parancsnoka, majd 1910-ben alezredesi előléptetésével egy időben az 1. honvéd gyalogezred különleges alkalmazású törzstisztje lett.

1911-ben kitűnő szolgálatai elismeréséül a katonai érdemkeresztet adományozták számára, (1911.10.08./22 *Rendeleti Közlöny*) valamint:

1911-10-08 / 231. szám, Budapesti Közlöny, 1911. október (45. évfolyam, 225-250. szám)

„Ő császári és apostoli királyi Felsége 1911. évi október 4-én Bécsben kelt legfelső elhatározásával, kitűnő szolgálataik elismeréséül, legkegyelmesebben adományozni méltóztatott a 3. osztályú vaskorona-rendet díjmentesen: KisMagyari Magyary Lajosnak, a budapesti 1. honvéd gyalogezrednél”

1912.- ben eredeti beosztásában való meghagyása mellett ezredessé lépett elő.

1913-02-09 / 33. szám, Budapesti Közlöny, 1913. február (47. évfolyam, 26-49. szám)

„Ő császári és apostoli királyi Felsége 1913. évi január 31-én Bécsben kelt legfelső elhatározásával: 1913. évi március 1-ével: Kis- Magyari Magyary Lajos budapesti 1. honvéd gyalogezredbeli ezredest a budapesti 29. honvéd gyalogezred parancsnokává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.”

És... **Halálozások.** „Elhunytak a közelebbi napokban: Kismagyari Magyary Lajos m. kir. honvédezredes, a katonai érdemkereszt, a katonai érdemérem, a katonai szolgálati kereszt stb. tulajdonosa, a m. kir. budapesti 29. honvéd gyalogezred parancsnoka. Özvegyén kívül gyermekei: Zoltán vallás- és közoktatásügyi és Lajos belügyminiszteri segédfoglalmazók gyászolják., (1913-04-17 / 16. szám, *Néptanítók lapja*, 46. évfolyam)

Kismagyari Magyary Lajos első tiszti kinevezése (1881) és halála (1913) között eltelt három évtized alatt tehetséges, jól felkészült, fegyelmezett katonaként végezte vállalt feladatát. Tehetségét, felkészültségét jól mutatta, hogy fiatalon bekerült a honvéd főparancsnokság állományába, valamint hogy tudására a legmagasabb szinten is felfigyeltek, igen magas kitüntetésekkel elismerve tevékenységét. A valódi tehetség, válasszon bármilyen pályát, utat tör magának. Egyben példát is mutat a következő nemzedéknek, s nem csodálkozunk az utód, az utódok tehetségének megmutatkozásán, kiteljesedésén. A sorsuk érdekessége: mindketten korán, életerősen fejezték be földi pályafutásukat.

Zárszóként idézem a Budapesti Hírlap cikkét.

„Egy kitűnő honvédtiszt halála.

Kedden este elhunyt Budapesten kismagyari Magyary Lajos honvédezredes, a fővárosban állomásozó 29. honvédgyalogezred parancsnoka. Az elhunyt honvéd ezredes egyike volt a legjelesebb magyar tiszteknek, pályája során több kitüntetésben részesült s a mikor egy új honvédezred szervezését határozták el, Magyary Lajost nevezték ki az új ezred parancsnokává és neki jutott az a rengeteg fáradsággal járó disz, hogy az új ezred megalapozását végezze.

A Magyary család siremléke a Környei úti temetőben

Ma délután három órakor temették a XVII. számú helyőrségi kórházból.” (1913-04-11 / 86. szám, *Budapesti Hírlap*, 1913. április 33. évfolyam, 77-102. szám)

Forgó Pál

MZNT elnökségi tag

A MAGYARY ZOLTÁN NÉPFŐISKOLAI TÁRSASÁG KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉSE - 2016

A 350/2011. (XII. 30.) kormányrendelet melléklete szerint

1. Közhasznú szervezet azonosító adatai	
név:	Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság
székhely:	2898 Tata, Rákóczi u. 9.
bejegyző határozat száma:	PK 60.088/1995/4
nyilvántartási szám:	1008
képviselő neve:	Borsó Tibor
2. Tárgyévben végzett alapcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása	
<p>Miután a népfőiskolai tanfolyamokat tanév jelleggel szervezzük, ezért 2016-ban is folyamatos volt a munkánk. A programjaink közül folytatódott 8, illetve három új programmal bővítve összesen 11 érdeklődési kört tudtunk kielégíteni. Továbbá négy nyelvtanfolyam indítását sikerült elérni (ezek közül egy német és egy angol befejeződött), két német nyelvtanfolyam áthúzódott 2017-re.</p> <p>Az új tanévben sikerült folytatni az irodalomtörténetet és az egészségügyi programot – amelyet az étkezéssel kapcsolatos tematika jellemezett. A Zöld Forrás ismételt támogatása révén a klímavédelem-klímáismeret feldolgozását célzó sorozatunkat, továbbá '56 hatvanadik évfordulója alkalmából szerveztünk tanfolyamot, és egy autógén tréninget indítottunk el.</p> <p>A sorozatok érdeklődési területe összesen 11, ahol a részt vevők száma 2480 fő, akik 65 programon (előadáson) jelentek meg. A nyelvtanfolyamok száma 4, a hallgatók száma 20 fő.</p> <p>A felsorolt képzési programokon kívül népfőiskolánk még számos más eseményt szervezett, illetve volt részese és/vagy közreműködője. Ezek száma meghaladta a 10-et. Elsőnek a Magyary konferenciát kell ebben a körben kiemelni, melyet a professzor vezető munkatársának – dr. Kiss István születésének 110. évfordulónkhoz kapcsolódva szerveztünk meg. Fontos esemény volt számunkra a beszámoló közgyűlésünk is, ahol az előző év tevékenység értékelése volt az alapvető feladat.</p> <p>Volt még néhány kisebb rendezvényünk is – köztük olyan „Látó-utak”, és a Városi Önkormányzat szervezésében lehetővé vált testvérvárosi utazások. Szakmai szempontból fontos, hogy ismét részt vehettünk a Kormányhivatal Munkaügyi Főosztálya által szervezett Pályaválasztási kiállításon, és magunk is szerveztünk Szakmai Napokat a munkaügyi szolgáltatásokat végző munkatársaknak.</p> <p>Továbbra is elláttuk a munkaügyi információ-szolgáltatás ellátását a megye egész területén a járási foglalkoztatási osztályain, ahol az ott munkát végző 9 (egy fő növekedés történt) munkatársunk 6 998 főnek nyújtottak információt a feladat-ellátás keretében. A munkanélküliek számára végzett szolgáltatásunk bővült az álláskereső technikák oktatásával, ahol 4 munkatárs látta el a feladatot a megye foglalkoztatási osztályain, összesen 1613 főt segítve tanácsaikkal a munkához jutásban.</p> <p>A működtetés fontos feltétele a finanszírozás, amit sikerült az elmúlt évben is megoldani. Ennek döntő szerepe volt a munkaügyi szolgáltatás ellátásának, az önkormányzati támogatásnak, néhány sikeres pályázatnak! A népfőiskola városi jelenléte aktivitása azon is mérhető, hogy más civil szervezetekkel és intézményekkel milyen a kapcsolata, együttműködése.</p> <p>Az elmúlt évben ezek a kapcsolatok is erősödtek. Ezen belül elsőnek Tata Város Önkormányzatát kell kiemelni – sikerült újra közművelődési megállapodást kötni és a középiskolákkal kötött megállapodásokat emeljük ki. Más vonatkozású aktivitás, hogy a múlt évben is fogadtuk Egei György nagyváradi festőt, aki számos alkotást készített és adományozott a városnak, de nagy örömünkre szolgál, hogy Magyarkanizsáról – testvérvárosa Tatának, is volt résztvevője az MNT által Kővágóörsön szervezett falukutató tábornak. A testvérvárosi kapcsolataink erősödését jelzi, hogy együttműködési megállapodás született a gerlingeni Tata Barátai Egyesülettel.</p> <p>A kiadványaink köréből kiemeljük a Népfőiskolai Hírmondó két számának-, és a Gerecse Natúrparc megismertetését célzó sorozatunkhoz kapcsolódó kiadvány megjelentetését a Zöld Forrás támogatásával.</p>	
3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)	
közhasznú tevékenység megnevezése:	Ismeretterjesztés, tanfolyamok – konferenciák szervezése, munkaerőpiaci szolgáltatás
közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely:	1997. évi CLVI. Tv 26. §. c) bek.4. és 18. pontja szerint

a közhasznú tevékenység célcsoportja:	Munkanélküliek és nyugdíjasok	
a közhasznú tevékenységből részesülők létszáma:	12 062	
a közhasznú tevékenység főbb eredményei: ismeretek növelése, sikeres elhelyezkedés, jobb közérzet.		
4. Közhasznú tevékenység érdekében felhasznált vagyon kimutatása		
Felhasznált vagyonelem megnevezése	Vagyonelem értéke*	Felhasználás célja
Tárgyi	20	Cél szerinti tevékenység, a népfőiskolai képzések szervezése
Forgó	8.314	
5. Cél szerinti juttatások kimutatása		
Cél szerinti juttatás megnevezése	Előző év*	Tárgyév*
FM Irányító Szervezet-Zöld Forrás	1181	900
K-EM Korm. Hiv. Munkaügyi Főosztály	27.168	40.207
Tata város önkormányzata	1.100	415
'56-os Emlékbizottság	-	600
Magánszemélyektől, cégektől	3737	441
6. Vezető tisztségviselőknek nyújtott juttatás		
Tisztség	Előző év (1)*	Tárgyév (2)*
-	-	-
A. Vezető tisztségviselőknek nyújtott juttatás összesen:	-	-
7. Közhasznú jogállás megállapításához szükséges mutatók		
Alapadatok	Előző év (1)*	Tárgyév (2)*
B. Éves összes bevétel	33.775	45.759
ebből:		
C. a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996.Évi CXXVI. Törvény alapján átutalt összeg	171	121
D. közszolgáltatási bevétel		
E. normatív támogatás	-	
F. az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve a Kohéziós Alapból nyújtott támogatás	-	
G. Korrigált bevétel [B-(C+D+E+F)]	33.664	45.685
H. Összes ráfordítás (kiadás)	30.192	45.685
I. ebből személyi jellegű ráfordítás	25.599	37.723
J. Közhasznú tevékenység ráfordításai	30.192	45.685
K. Adózott eredmény	3.583	74
3.537L. A szervezet munkájában közreműködő közérdekű önkéntes tevékenységet végző személyek száma (a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvénynek megfelelően)	25	15
Erőforrás-ellátottság mutatói	Mutató teljesítése	
Ectv. 32. § (4) a) [(B1+B2)/2>1.000.000,- Ft]	<u>Igen</u>	Nem
Ectv. 32. § (4) b) [K1+K2>0]	<u>Igen</u>	Nem
Ectv. 32. § (4) c) [(I1+I2-A1A2)/(H1+H2) >0,25]	<u>Igen</u>	Nem
Társadalmi támogatottság mutatói	Mutató teljesítése	
Ectv. 32. § (5) a) [(C1+C2)/(G1+G2) >0,02]	Igen	<u>Nem</u>
Ectv. 32. § (5) b) [(J1+J2)/(H1+H2) >0,5]	<u>Igen</u>	Nem
Ectv. 32. § (5) c) [(L1+L2)/2>10 fő]	Igen	<u>Nem</u>

* Adatok ezer forintban

MILYEN LEGYEN A NÉPFŐISKOLÁNK SZERVEZETE?

– A szervezetfejlesztői munkacsoport eddigi tevékenysége alapján –

Unalomig elcsépelet állítás, de ennek ellenére megfontolandó: ha egy szervezet nem képes alkalmazkodni adekvát módon környezetéhez, ha nem törekszik működési módjának folyamatos jobbá tételére, előbb-utóbb ez láthatóvá válik szolgáltatásain/termékein etc., ami hosszú távon akár egy szervezet megszűnését is eredményezheti. Felfogásomban a szervezetfejlesztés nem alkalomszerű, letudandó feladat, sokkal inkább egy szemlélet, a szervezeti kultúra szerves része, mely folyamatosan figyeli, értelmezi a szervezetben zajló folyamatokat és ezek alapján változást, megoldást eszközöl, a hatékonyság (észszerűség) a szervezet deklarált céljai etc. érdekében.

A megfelelő megoldás megtalálásához a szervezetet a maga egyediségében kell vizsgálni, hiszen annak eldöntése, hogy egy nonprofit szervezet működésében mi a kívánatos és mi nem, mi használ, s mi nem az egyes szervezetek sajátosságainak figyelembe vételével történhet meg. Ennek eszköze az úgynevezett szervezeti diagnózis, ami az orvoslásból került át a szervezetfejlesztők szótárába. Lényegében a szervezeti problémák tüneteinek felismerését és annak okainak meghatározását jelenti. Könnyű belátni, hogy a fejlesztési terv sikere a diagnózis helyes felállításán áll, vagy bukik, hiszen abban gyökerezik.

Pontosan ez a szervezetfejlesztői folyamat zajlik most a Népfőiskolánk háza táján is. Újra elővetük az alapítók által megfogalmazott célokat és megvizsgáltuk, hogy jelenleg hol tartunk, esetleg szükséges e módosítani azokat a sikeres működés érdekében. Feltettük a kérdést, hogy mit csináltunk jól és mi az, amin változtatni érdemes a kor kihívásainak megfelelően? Következő lépésben (április közepe táján) górcső alá vesszük a humánerőforrás kapacitásunkat, annak szervezettségét és tervet készítünk a lehetőségeink és céljaink függvényében. Ahhoz, hogy stratégiában gondolkodhassunk (mely stratégia ez esetben szinonim a tudatos irányítás lehetőségével) pontosan meg kell fogalmaznunk a szervezet misszióját (küldetését) és vízióját (jövőképét), hiszen ez az alapja a működésünknek, ennek érdekében szervezzük tevékenységünket. Ez meg is történt. Annak érdekében, hogy a stratégi-

ánkat biztos alapokra építsük, a megfogalmazott küldetésünket és jövőképünket itt közre adjuk, véleményezésre pedig a közelgő közgyűlésünkön lesz lehetősége a tisztelt tagságunknak.

MISSZIÓNK

A Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság az egykori Tatai Népfőiskola és névadónk, Magyary Zoltán szellemi örökségére építve biztosítja az egyének számára a világban való alkalmazkodáshoz szükséges élethosszig tartó tanulás közösségi lehetőségét a tudás hozzáférhetővé tételével. Egyesületünk a felelős, cselekvő ember iránti elkötelezettséggel, a közigazgatás emberközelivé tételével, a helyi értékek és kezdeményezések támogatásával, a fenntartható fejlődés tudásalapú feltételeinek megteremtésével segíti elő az egyén boldogulását és az élhető társadalom megerősítését.

SZERVEZETI JÖVŐKÉPÜNK – RÖVID MEGFOGALMAZÁSBAN

Az Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság közösség- és gondolatformáló műhely, amely a cselekvő egyén fejlődését szolgálja az élethosszig tartó tanulás támogatásával a fenntartható fejlődés érdekében.

Összefoglalta:

Herzig Szabolcs

alelnök, a munkacsoport vezetője

TÖRTÉNELMI „LÁTÓÚTON”

A Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság „történelem szakos osztálya” – a már az ősszel elkezdődött tanévben – „Hősök és áldozatok az 1956-os forradalomért” címmel előadás-sorozatot hallgatott meg. Az előadásokon megismerhettük az 50-es évek társadalmi-gazdasági viszonyait, a szovjet típusú Rákosi rendszert, és természetesen az 1956-os forradalom és szabadságharc fővárosi és vidéki eseményeit. Érdekes előadást hallhattunk a forradalom Tata és környéki történéseiről. Mivel több idősebb osztálytársunk – fiatalon – átélte ezeket a nehéz időköt az egyes előadásokon személyes élményeikkel, hozzá-szólásaikkal gyarapították ismereteinket. Megható volt a Tatai Versbarátok Körének irodalmi összeállítása '56 emlékére.

2017. március 30-án az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulójára létrehozott Emlékbizottság támogatásával „Látóút”-at szervezett a szakmai vezetés Budapestre. Az autóbuzsós kirándulásunk első állomása a Rákoskeresztúri Újköztemető Nemzeti Emlék-hely Látogatóközpontja volt, a Nemzeti Örökség Intézete által működtet. A Népfőiskolai osztályfoglalkozásokon tanultakat felfrissítve, audiovizuális ismertetést kaptunk az '56-os forradalom és szabadságharc főbb eseményeiről, és az azt követő megtorlásokról, majd a Nemzeti Emlékhely 298-300-301-es nevezetes parcelláiról. Örömmel tapasztaltuk, hogy a 301-es parcellában nyugvók névsorát a Népfőiskolánkon is előadó tanárunk, Rainer M. János állította össze.

A népfőiskolai csoport koszorút helyez el a Névtelen hősök és Nagy Imre emlékhelyénél.

A Nemzeti Gyászpark 300-as parcellájában található Jovánovics György „Mártíremlékmű”-ve amely egy komplex szemléletű gazdag szimbolikákból, nyitott sírból, szentélyépületből, és egy „rusztikus kőből” álló sokrétű alkotás. A Népfőiskolai Társaságunk tagsága képviselőjében tisztelegtünk és koszorúkat helyeztünk el a hősökre emlékezve.

A „Látóút” következő állomása a közelben lévő Kisfogház meglátogatása volt. A Gyűjtő-fogházként is emlegetett Kisfogházban raboskodott és kivégzett forradalmárok emlékét az épület földszinti részén és udvarán kialakított Emlékhely őrzi. Itt a Kozma utcai börtön magánzárkáiból vezették – mások mellett – kivégzéshez Nagy Imre miniszterelnököt, Maléter Pál honvédelmi minisztert is.

Hazafelé az autóbuzsón egymás közötti beszélgetésünkben szomorúan, elérékenyülve, de reménykedve állapítottuk meg:

„Soha többet népet elnyomó rendszert, soha többé megtorlást”!

*Balogh Csaba
a tanfolyam hallgatója*

KÖZÉPISKOLÁS SZEMMEL
A NÉPFŐISKOLÁRÓL

12.-es gimnáziumi tanuló vagyok, kb. 2 hónapig jöttem el minden népfőiskolai előadásra.

Voltam sok irodalmi és sok történelmi, vallási jellegű előadáson, illetve 1-2 éttrenddel kapcsolatos és klímaváltozásról szólón is. Ami engem igazán érdekelt az az irodalom témája volt, csak nem mindig összeszedett az egész ezért több alkalommal nehezen tudtam már a felénél figyelni.

De hát minden előadó más, sokan egyetemi tanárok, szerintem az Ő előadásai voltak a legjobbak, érdekesek, szórakoztatóak. Viszont néhány előadó inkább csak adatokat darál le, amire nem lehet érdeklődve odafigyelni, főleg, ha fáradt is az illető. Mivel ezek az előadások nagyrészt iskolákban, tantermekben vannak rendezve, néhány konkrétan olyan, mint egy tanóra.

Nekem a legjobban az irodalom és a történelem tetszett, vallás témában még sajnos nem hallottam egy különösen jót sem, de azért egyáltalán nem rosszak.

Idén érettségizek, szóval meg is érte. Táplálkozás/étrend „útmutató” előadáson csak kettőn voltam, az egyik rendben volt, hasznos, a másikon kifejezetten jól szórakoztam.

Klímaváltozáson pedig csak egyszer, arra nem szoktak sokan eljönni és nem is ajánlom, ha csak valakit nem érdekel komolyabban a dolog.

Végeredményben azt mondanám, hogy az előadón múlik minden. Volt olyan előadás, ami egyáltalán nem érdekelt, de örülök, hogy nem hagytam ki.

K.R.

HAMARY, A HAZAFI

„Ott áll majd a krónikákban
Neved, pesti ifjúság.
A hont a halálórában
Benedd lelte orvosát.”
(Petőfi: 15-dik márdius, 1848.)

Egy volt közülük, cselekvő részese a legendás márciusi ifjakkak, így kötelességünk felidézni alakját. S hogy minél érzékletesebb legyen élettörténete, sokszor fogom őt magát citálni. Álljon tehát itt Hamary Dániel honvéd főtorzsvos arcképe és életrajza.

1826. március 25-én, Tatán látta meg a napvilágot a székely származású apa és a rév-komáromi Patkó Lídia frigyéből. A gyermekkor iskolái után 1843-ban Pápára kerül, s noha szíve szerint kereskedőnek tanulna, szülei szándéka szerint jogász lesz. Tevékeny tanuló, önképzőkori titkár és diákkönyvtáros. Rákap az írás ízére. Öröme a Vasárnapi Újság, az Életképek és a Pesti Divatlap nyomtatásban hozza műveit. Hiszi és vallja: a „költészet kikap a népből, s a durva valóból”. (Nem így lesz.)

„Hamar Dani költész” 1847-ben, befejezván jogi tanulmányait, orvosnövendéknek iratkozik Pestre, „bár ezen pályát nem kedvelte, de a viszonyok ráterelték.” (Önéletrajzában nyilatkozik ilyenén, érdekes módon, önmagától távortartóan, azaz egyes szám 3. személyben beszél.) A fővárosban még pezsgőbb életet folytat. Szenvedélyesen politizál, eljár az Ellenzéki Kör gyűléseire. Itt kerül nyilvános felolvasásra a Nem kell szerzetesrend című politikai röpirata, ami aztán 1848 májusában nyomtatásra kerül a Landerer és Heckenastnál.

Mi juthat eszünkbe a nyomda nevének olvastán? „Felvirradt március 15-e borongós, esős idővel. A Pilvax kávéházban... Jókai, Bulyovszky Gyula ott volt, ekkor érkezik meg Hamary Dániel, majd Gaál Ernő, Sebő Antal, nyomban Petőfi Sándor is, azonnal kérdi: Hát csak ennyien?” Nos, az alig pár fős csapat az orvosi karon, majd az utcán néhány röpké óra alatt több ezres tömeggé nőtte ki magát. Dél sem volt még, s a sajtószabadság nevében lefoglalták Landerer és Heckenast nyomdagépeit, amelyek ontan kezdték a cenzori jóváhagyás nélkül sokszorosított Nemzeti dalt és a nevezetes 12 pontot. Hamary jelen volt ott is, a Helytartótanács előtt is, Táncsics kiszabadításánál is.

Ám ez a sorsfordító nap is véget ért és az egyetem is bezárt. Tehát Hamary hazatér, hogy népgyűléseken lelkesítse a tömeget, hévvel hirdeti-terjeszti eszményeit s a 12 pontot. S mivel pedig úgy hozza a nemzet szüksége, önszántából beáll a nemzetőrök közé, őrmesteri rangban szolgál.

Hamary Dániel portréja

Mesterember atyja ugyancsak elkötelezi magát. Nemcsak azzal, hogy az általa készített kalpagokba Kossuth képét – a magyar címerrel és saját cégjelzésével együttesen ragasztotta, s úgy adta el, hanem másik két fiával – tehát „egy családból négyen” – nemzetőrként részt vesznek Jellasics üldözésében, majd október 30-án, a gyászos emlékezetű schwechati csatában.

Onnan visszatérve „én nem mentem... haza, hanem... Halasy Ede, akkori kormánybiztostól szabadcsapat alakítására kértem és kaptam is engedélyt”. A Gerecse vadonába vetik be magukat és onnan nyugtalanítják Windischgraetz alakulatait.

1848. december 27-én ismét felemeli szavát. Felhívást intéz „Tata és vidéke tűzvérű ifjai és bátor lelkű férfitestvérekhez”, majd 1849 január 19-én egy gúnyiratot a császári fővezérhez: „Hallja Kend Vén Tigris Windischgraetz Herceg!” E bújtotató magatartása miatt hetekre-hónapokra „bujdosóként kellett az idegen hatalom elől menekülnie, a közeli falvakban, s a szőlőhegyekben, pincéikben tartózkodtam”.

1849 májusában a „Tatában alakult 99-ik honvédszázalóaljba csaptam be közhonvédnek, innen azonban áthelyeztettem magamat a komáromi vártüzérséghez, hol... ujonc tüzéreket oktattam egy ideig az irányzásban... - majd Székesfehérvárra küldet-

tem... toborzásra. ...A toborzás után irányzó, majd tizedes, nemsokára tűzmesterré emelkedtem, s Krivátsi József tüzér ezredes külerösségek parancsnoka vett maga mellé irodájába... Önhittség és dicsekvés nélkül jegyezhetem fel, miszerint parancsnokom meghagyása ellenére egy-két ágyúval többet szegeztettem az ellenség ellen.”

Másfajta bajvívásban is jeleskedik, mivelhogy „a sajtó a honvéd kezébe ép olyan hathatósan tartotta magát”, de időközben a szabadságharc elbukott. Klapka tábornok az erőd feladására kényszerült. Hamary így emlékezik vissza az utolsó napra: „1849. október 5-dikén hagytam el Komáromot, mint tán legutoljára előléptetett honvéd tüzérhadnagy. Utunkba behatottunk Ó Szőnybe... elfogtak bennünket... bár kezünkben volt a híres Geleitschein.”

A megtorlás őt is hetekre börtönbe vetette, még hozza a hírhedt Neugebaudeba. (Ennek udvarán végezték ki legelső miniszterelnökünket, Batthyány Lajos grófot.)

Kiszabadulása után folytathatta orvosi tanulmányait. Néhány év pesti gyakorlat után visszaköltözik Tatára. Komolyan veszi az orvosi teendőket, nem csak mint gyakorló, de mint elméleti szakember is sokat tett a gyógyászatért. Alapítói között találjuk az Orvosi Hetilapnak, számos cikke mellett 1865-ben az első magyar nyelvű szívgyógyászati munka megírása is az ő nevéhez fűződik.

Abban is első, hogy könyvet jelentessen meg a Komáromi Napokról, mégpedig 1869-ben, amit a közvélemény hiteles és szakavatott forrásnak ismer el.

Tevékeny részt vállal Tata közéletében is. Később elkerül Sopronba, Székesfehérvárra, Budapestre. Mindenhol éveket tölt el honvédorvosi minőségben. 1889 körül vonul nyugalomba. 66 éves korában, 1892. február 21-én hunyt el Budapesten.

Tata becsben tartja hű fiát, hiszen utcát neveztek el róla és emléktábla hívja fel az arra járók figyelmét, hogy hol áll a szülőháza. Sírjához pedig menet indul, megemlékezni március idusára.

(Síremléke az Almási úti temetőben található - szerk.)

Vasi Ferenc Zoltán

EGY SZUPER ELŐADÁSRA EMLÉKEZVE

A jó előadásnak számos ismérve van, és sokszor szubjektív szempontok is közrejátszanak abban, hogy melyik előadás fejt ki nagyobb hatást a hallgatóra. Most szeretném kizárni a szubjektivitást, főleg szakmai szempontokat szeretnék kiemelni, mivel inkább a metodika tárgykörébe tartozik.

A klíma sorozatunkhoz kapcsolódik a program, amelyre a múlt év novemberébe került sor az Erdővédelem, erdőtelepítés és klímaváltozás címmel tartotta dr. Somogyi Zoltán, az Erdészeti Tudományos Intézet főmunkatársa. A

címből kiindulva, lehetett volna kicsit száraz, szakzerű feldolgozása témának, hogy nem az lett belőle, azt az előadónak köszönhetjük. nem csak abban az értelemben, hogy előadói készsége kiemelkedő (tanárként is rendszeresen előad), hanem azért, mert a modern technikát – a számítógépes eszközöket – kitűnően használta. A régi időkben a rajzkészség és/vagy diavetítés, írásvetítő volt az az eszköz, amelyet a jó tanárok tudtak alkalmazni az ismeret sikeres átadása érdekében, és az érdeklődés felkeltésére. Ma ezeket a lehetőségeket a számítógép együttesen biztosítja. Hogy ki mennyire tudja kamatoztatni, az egyéni szándékon-érdeklődésen is múlik. Somogyi tanár úr azon kivételes előadók sorába tartozik, akik profi módon tudják használni a számítógép adta lehetőségeket! Nem kellett keresnie az illusztrációkat, azok mindig akkor jelentek meg, amikor beszélt róluk. De nemcsak megjelentek, hanem a változások, a tendenciák is érzékelhetővé váltak, így a hallgatók az információ elhangzásával egy időben láthatták is a téma vizuális bemutatását, megjelenítését.

Nagy élmény volt Somogyi Zoltán előadása, reméljük még más alkalommal is találkozhatunk majd vele a népfőiskola programjain.

K.J.

A SZOLGÁLTATÓ KÖZIGAZGATÁS KÖVETKEZŐ LÉPCSŐFOKA - ASP2.0

Önkormányzatiság napjainkban címmel konferenciát tartott (2016.11.17.) az Államtudományi és Közigazgatási Kar Szakigazgatási és Szakpolitikai Intézete a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. A már hagyományteremtő jelleggel megtartott eseményen az önkormányzatiság aktuális kérdéseit vitatták meg a meghívott közigazgatási szakemberek. Az idei fő téma az ASP2 (Application Service Provider) program volt.

Az ASP2 program lényege, hogy egy alkalmazás szolgáltató központot teremt, tehát a felhasználónak, az önkormányzatoknak nem kell saját infrastruktúrát létesíteni külön-külön, hanem egy egységes központi szolgáltatón keresztül biztosítja a különböző felhasználói szolgáltatásokat a nemzeti távközlési gerinchálózaton keresztül térítésmentesen az Európai Unió és a magyar állam. Az új rendszert Takács Gábor, a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség projektvezetője mutatta be. Az ASP2 számos előnnyel szolgál az önkormányzatok számára, ilyen például a költséghatékonyság, az ügyfelek igényeihez igazodó, egységes önkormányzati e-ügyintézési szolgáltatások, az egymással összekapcsolt szakrendszerek, valamint a hozzáférési lehetőség a központi közigazgatási nyilvántartásokhoz. A közel 15 milliárd forintos projekt konzorciumi formában valósul meg, ahol a KIFÜ konzorciumvezetőként a folyamat-minőségbiztosításért, a Belügyminisztérium az önkormányzati szakmai kontrollért, a Kincstár az adattárház és alkalmazásfejlesztési feladatokért felel, míg a Kincsinfó az adó szakrendszer fejlesztéseket, a Nemzeti Infokommunikációs Zrt. pedig a hálózatfejlesztési, hardver infrastruktúra- és szervezetfejlesztési feladatokat látja el. A projekt kiemelt céljai az ASP rendszer országos bevezetése és fejlesztése, a nemzeti távközlési gerinchálózat széleskörű kiépítése az önkormányzatok számára, a hardver infrastruktúra bővítése, valamint a modern 21. századi szolgáltató központ jelleg kiépítése az önkormányzatok számára, amely megfelel az információbiztonság aktuális kérdéseinek is.

A Magyar Államkincstár feladatait **Dr. Szepesi Gábor** operatív projektvezető mutatta be. Az önkormányzati ASP rendszer négy elemmel foglalkozik. Az első egy keretrendszer, amely az adott szakrendszerek számára biztosít egységes felületet és hozzáférést. A második az adott szakrendszerek, amelyek hatékonyan segítik az önkormányzatok és a felettes szervek közvetlen napi munkáját, pl.: gazdálkodási rendszer, iratkezelő rendszer, önkormányzati adó rendszer. A harmadik fő rész az adattárház, ahol az önkormányzati gazdálkodás felső kormányzati szintű ellenőrzési és monitoring tevékenységének támogatása folyik, leegyszerűsítve az önkormányzat beszámolási kötelezettségét, visszacsatolást nyújtva a szervezet vezetői számára. Az utolsó területet a támogató rendszerek jelentik, amelyek a napi szintű adminisztratív, ügyfélszolgálati és működtetési feladatokat segítő alkalmazásokat foglalják magukban. A projekt során a Kincstár a felsorolt feladatok mellett a csatlakozás-, és szolgáltatásmenedzsment ellátását, a szerződések megkötését, szolgáltatásokkal kapcsolatos továbbképzések biztosítását, valamint ügyfélszolgálati szolgáltatásokat vállalta magára. Dr. Szepesi Gábor kitért a csatlakozási feladatrendszerre is, ahol lépésről lépésre bemutatta a csatlakozási mérföldköveket az önkormányzati vezetők számára.

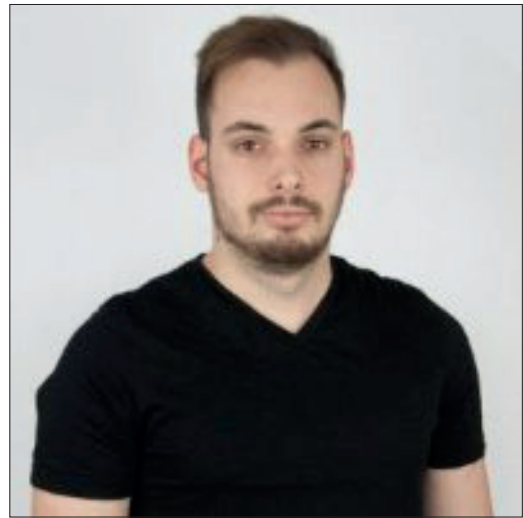
Mi is az a NISZ? – tette fel a kérdést **Dr. Rupp Zoltán**, a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. projektigazgatója. A NISZ egy 100%-osan állami tulajdonban lévő, a Belügyminisztérium felügyelete alatt működő, a jogelődök munkásságát beleszámolva közel 50 éve fennálló szervezet. Feladata, informatikai szolgáltatások biztosítása az államigazgatási szervek számára. „Nagy falat lesz a projekt során az önkormányzati szektort is kiszolgálni [...] – mondta, majd hozzátette: „akkor végzi jól a munkáját a NISZ, ha a felhasználó nem is tud róla.” A NISZ feladata a hardver infrastruktúra fejlesztése és bővítése a Kormányzati Adatközpontban, valamint a nemzeti távközlési gerinchálózat (NTG) kiépítése, hogy megfelelő sávszélességet biztosítson az önkormányzatok számára. Az NTG kiépítés időszerű, hiszen ez egy kritikus pont az ASP2 megfelelő működtetésében. Nem megfelelő internet-hozzáférés a felmérések szerint csak el-

enyésző számú településre jellemző, a tervek szerint ezeket a problémákat is orvosolni fogja 2018-ig a projekt. A kiépítés uniós forrásokból fog létrejönni, a fenntartási költségeket pedig a központi költségvetés fogja fedezni. Az önkormányzatok számára biztosított még egy közel 8 milliárd forint keretösszegű pályázat, ahol az önkormányzatok informatikai fejlesztésekre, felhasználói belépéshez szükséges e-kártyaolvasó, számítógép, laptop, monitor, nyomtató stb. beszerzésére pályázhatnak.

Örömét fejezte ki **Schmidt Jenő**, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének elnöke az ASP2 bevezetésével kapcsolatban, hiszen az eddig használt rendszerek mindig is „mostohagyermek” voltak az önkormányzatok és a kormányzat számára. Az önkormányzatok tolmácsolásában kifejtette, hogy a bevezetendő rendszertől az életük egyszerűsödését várják, egy jó hálózati rendszert, amelyen keresztül a felhasználó önkormányzat folyamatosan képes kommunikálni a Kincstárral és más Önkormányzatokkal, valamint hogy az adott vezető láthassa az intézménye aktuális költségvetési, gazdasági helyzetét, könyvelését, adókiadását, amely leegyszerűsíti a szakpolitika alkotás menetét. Az önkormányzati személyi állomány oktatásával kapcsolatban türelmet és megértést kér, mivel egy ilyen rendszerre való átállás hosszadalmas folyamatot jelent a dolgozók számára, újra kell mindent tanulni. A TÖOSZ mindent meg fog tenni a siker érdekében – zárta a gondolatait Schmidt Jenő.

„Sorsunk egybeforr, együtt megyünk tovább, az élet viharában Te vigyázol reám. Köszönöm, hogy szeretsz, s hogy hiszel nekem, s hogy megosztod az életed – és pénzed – velem” egészítette ki Vörösmarty Mihály idézetét Tóth János, a Jegyzők Országos Szövetségének elnöke. Tóth János felhívta a figyelmet, hogy ott, ahol már próbálták az ASP elődjét, a bevezetett rendszerre való átállás hosszadalmas időt vett igénybe, a kezdeti gyermekbetegségek még csak most mutatkoztak a rendszeren. Az emberi tényezőnek fel kell nőnie a kihíváshoz, a megfelelő informatikai ismeretekkel rendelkező dolgozók elengedhetetlenek a programhoz. Tóth János óva intette a kormányzat túlságos felügyeletén aggodalmaskodókat is, hiszen egyrészt az ASP2-vel leegyszerűsödik számos beszámoló folyamat, átláthatóbb lesz az önkormányzati rendszer működése,

másrészt az önkormányzati vagyon ugyanúgy a nemzeti vagyon része. „Jó lenne, ha jól működne a rendszer, mert mindenki munkáját segítené. Nem ellenállók, nem partizánok, hanem azok vagyunk, akiknek szintén érdeke egy jól működő rendszer. Ezért kérnénk az államtól, a Kincstártól és mindenkitől segítséget, mert ez közös érdekünk.” Tarpai Zoltán, a Königsberg Consulting Kft. e-közigazgatási szakértője az ASP szolgáltatásokat mutatta be átfogó módon.

A szerző

Az ASP rendszereket a '80-as években fejlesztették ki, céljuk a szolgáltatás-megosztás volt, ahol nem kell beruházni a szerverparkokra, hanem csak igénybe veszi a felhasználó a rendszert. Önkormányzatok számára az ASP megteremti az egységes ügyviteli folyamatok közti átjárhatóságot, biztosítja az elektronikus közigazgatás fejlődését, segít az adatminőség és az IT biztonság javulásában, a monitorozás során megkönnyíti a döntéshozatalt, valamint hozzájárul a költségek csökkenéséhez és a hosszú távú finanszírozhatósághoz. A tervek szerint a projekt során 2017. január 1-jéig fog megtörténni az első körös önkormányzatok gazdálkodási és önkormányzati adórendszerhez történő csatlakozása, 2018. január 1-jéig pedig az ASP2 valamennyi szakrendszeréhez csatlakozik az összes helyi önkormányzat. Tarpai Zoltán összefoglalta az előkészítés feladatait és a szolgáltatás-bevezetés mozzanatait, valamint a projekt során az önkormányzatok számára elszámolható egyéb költségeket is.

Podobni István

TATA A VIZEK VÁROSA

Időszerű és hasznos, hogy a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság programjára tűzte a klímavédelemről szóló előadásorozatát. Itt ragadnám meg a lehetőséget a múlt példáinak közzétételével, a város lakóinak és vezetőinek figyelmébe ajánlva.

A cím nem légből kapott igazság. Szerényen szólva több évszázados valóság, melyhez igazodtak az elmúlt korokban a környezetünkben élő elődeink. Kivétel ez alól a XX század. Nem hittek Petőfi Sándornak, hogy: „azért a víz az úr”. Napjainkban kell helyrehozni az elmúlt idők hibáit. A feltörő „tatai források” igényeit – elvezetését – , kielégítve és előnyüket is kihasználva.

Meleg – 18 - 22 C° – os, nem csak energiát, hanem hőt, a „Világ és az élet hiánycikkét is jelentő vizet” tartalmazó „aranybányát” jelent a feltörő, nagymennyiségű karsztvíz, melyért nem kell ásni, szomszédba menni. De tenni kell érte!

Régi mondás: Nem akkor kell kutat fúrni, amikor az ember megszomjazik. Ne legyen igaz az ellenkezője: A forrásvizek medrét ne akkor ássuk, amikor csónakkal lehet benne közlekedni.

A kép az Interneten elérhető Búvárklub beszámolóban szerepel

Elődeink gépek nélkül, a tudomány csodáit nem ismerve megoldották, javukra fordították a természet ajándékát.

Két különböző kor példáját idézem. Forrás: Tájékoztató a Tatai Szerafikumról (két részlet) Írta: P. Sweighardt Veremund O. M. CAP. 1928-ban.

1. „Krisztus születésével kb. egy időben vetették meg lábukat a rómaiak Tata közelében. Két nagyszabású emlékműnek romjai még ma is hirdetik, hogyan használták ki a természet adta lehetőségeket. Ezen emlékek egyike a boltíves, imitt-amott árkádokkal ellátott 15 km-es vízvezeték, mely a tatai forrásvizeket vezette a föld alatt Brigetio (Ószőny) városába. Ez állítólag az irgalmas nővérek telkén még meglévő medencéből indult ki, s némi nyomai a Látóhegy alján most is láthatók. A másik egy csodálatra méltó 1330 öl hosszú, 20 öl széles és 4-5 öl magas kockakövekkel kirakott töltés, ugyancsak kockakövekből épült, s még 1747-ben is teljesen épségben álló zsilipekkel. Tata – Komárom között vízzel töltve védelmi vonal volt, vagy levezette a vizet a Dunába (írta Mikovinyi Sámuel, aki a vízvezetékét még látta, és Tata és vidékét a mocsaraktól és állóvizektől megszabadította.”

2. „Gróf Eszterházy József 1727-ben megvásárolja a bécsi német érzelmű Krapff családtól a tatai uradalmat 343.524 forintért, melyből királyi jóváhagyással hitbizományt alakít, birtokába veszi. Magával hozza Mikovinyi Sámuel. A híres mérnök 1730-ban a (kb. 430 holdas) Nagy-, és a (kb.33 holdas) Cseke tavat rendes medrébe szorítja. Tata már akkor híres haltenyészetéről. A lakosság száma ettől kezdve ugrásszerűen nő. Mikovinyi a Tata-Tóváros, Füzítő, Naszály és Duna-Almás között elterülő mocsarokat levezeti a Dunába. Ezzel ezer hold jó minőségű föld válik művelhetővé.”

Az összefogás segítségével: az Uniós források fel tudják hozni a tataiakat is, csak nekünk is tenni kell érte!

Nekünk miért ne sikerülne!

Visnyovszki Vendel
a Népfőiskola hallgatója

NYELVTANULÁS A NÉPFŐISKOLÁN

A nyelvtanfolyamoknak már évtizedes hagyománya van a népfőiskolán. Az induláskor a székesfehérvári nyelviskolával együttműködve szerveztük a tanfolyamokat, később – és jelenleg is – már önállóan hirdetjük a 60 órás kurzusokat az igényeknek megfelelő szinteken. Kezdetben az angol iránt volt inkább érdeklődés, az utóbbi időszakban a német is felzárkózott. A népfőiskolán az angol nyelvet Németh Kiara Csilla-, a németet Varga Istvánné nyelvtanár vezeti.

A nyelvtanulás nem egyszerű feladat a vállalkozó oldaláról. Erről Kakas Erika magyar-angol szakos tanár a következő képen fogalmaz: „Sokan nehezen hozzák meg azt a döntést, hogy elinduljanak-e a nyelvtanulás útján. Ennek a formának az lehet az előnye, hogy bátorságot adhat, ha valaki baráttal vagy barátnővel karöltve iratkozik be egy nyelviskolába.” (Hogyan érdemes nyelvet tanulni? – 24 Óra, 2017.03.11.)

HALLGATÓI VÉLEMÉNYEK A NÉMET NYELVTANFOLYAMRÓL

2015 nyarán döntöttem úgy, hogy elkezdek németet tanulni. Nagyon meglepődtem, hogy nem is olyan egyszerű nyelvtanárt és nyelvtanfolyamot találni, mert angoltól hihetetlen széles a választék, németből már kevésbé. Nagyon megörültem, amikor láttam a Népfőiskola hirdetését a kezdő német nyelvtanfolyamról. Igaz, először volt egy kis fenntartásom, hogy a Népfőiskola fő profilja nem a nyelvoktatás, de az elmúlt pár hónap teljesen rácafolta a kezdeti félelmemre. Jó szervezés (4 fővel is elindították a tanfolyamot!), jó csapat és nem utolsósorban kiváló, lelkiismeretes TANÁRNŐ – csupa nagybetűvel! Köszönet érte. Mindenkit csak biztatni tudok, hogy jelentkezzen a következő nyelvtanfolyamra.

Sz. Noémi

NÉMET NYELVTANFOLYAM A NÉPFŐISKOLÁN

Kis létszámú csoportban tanultuk a német nyelvet kezdő szinten.

Összesen 4-en vagyunk. Ez azért jó, mert a tanárnő – Varga Kata – így mindegyikünkre tud kellő időt fordítani. Ha valamelyikünknek egy téma nehezebb-

ben megy, addig magyarázza, forgatja, amíg teljesen meg nem értjük, amíg nem lesz egyértelműen tiszta a feladat. De ebből a többiek is tanulnak, hiszen átismételjük a témát.

A tanárnő úgy tud dicsérni bennünket, hogy még hajlamosak is vagyunk elhinni, hogy ügyesek vagyunk. Így mi is lelkesebben tanulunk.

Mindenkinek ilyen nyelvtanárt kívánunk – bármely nyelvterületen próbálkozzon is!

Köszönjük Neked Kati!

Zs.

„A Népfőiskola népnevelő, népoktató hagyományaiba az angol nyelv oktatása különösen jól beleillik, hiszen a nyelvtanfolyamokon az általános műveltség is fejlődik. A más kultúrákkal való megismerkedés mindenképpen hasznos bármely nép életében, gondolkodásában. A mindennapi életünkkel összefüggő tudományos vagy történelmi jellegű olvasmányok feldolgozásakor látóköriünk tágul, s a nyelv mellett egyéb ismeretekre is szert teszünk. Végső soron ez a Népfőiskola célja.”

Részlet Németh Kiara Csilla angol nyelvtanár írásából. (Hírmondó, 2010, szeptember)

A MAGYARY Z. SZAKKOLLÉGIUM ÚJ VEZETŐSÉGE

Petróczy Péter leköszönő elnök tájékoztatása alapján közreadjuk, hogy a Magyary Zoltán Szakkollégiumban tisztújítás történt 2017. február 8-án, és az alább felsorolt hallgatók lettek az elnökség tagjai, illetve tisztségviselői:

Kerekes Kitti (elnök),

Szabó Roland (alelnök, titkár),

Losonczy Krisztián (megbízott szakmai vezető),

Révész Enikő (pénzügyi vezető),

Malustyik Brigitta (kommunikációs vezető).

A népfőiskola elnöksége nevében gratulálunk az új elnökségnek és sikeres munkát kívánunk a következő időszakra!

(A szakkollégium a NKE Államtudományi és Közigazgatási Karán működik. A benne résztvevő fiatalok részére alapította népfőiskolánk a Magyary díjat, - szerk.)

AZ ÖKOLÓGIAI MEGTÉRÉS ZARÁNDOKÚTJA/ENGESZTELŐ ÚTJA

Út a helyes felismerésig

Érdekes időkben élünk. Olyan változások korában, amiknek egy részét magunk idézzük elő. Tudjuk az okokat, tapasztaljuk az okozatokat, de a jó megoldásoknak eléggé a híján vagyunk, pedig megvan minden ismeretünk a jobbitáshoz. Ez a kezdetektől – mármint az emberiség történetének kezdeteitől – így megy. Korábban a rendszer, jelesül az ökológiai rendszer, amiben élünk, megújuló erőforrásaiból még javítani tudta a tevékenységünk okozta hatásokat, de mára ezek a tartalékok vészesen fogytak. Olyan programokra van szükség, amelyek együtt látják és együtt kezelik a gondokat, természetesen a helyi sajátosságok és lehetőségek szerint.

Tételezzük föl, hogy ez minden felelősen gondolkodó, a társadalomra meghatározó jelentőséggel bíró állami és egyházi vezető tevékenységét áthatja: nevezetesen a folyamatos jobbitó szándék és cselekedet. És itt kezdődik igazán a finom hangolás! Figyeljünk csak Néri Szent Fülöp szavaira: „Ha egy rossz helyzetet cserélünk föl egy jóval, azonnal cselekednünk kell. De, ha a jót jobbra cserélnénk, igen csak szükségünk van óvatosságra, imára, kontemplációra.” Ennek megértéséhez elég csak a rendszerváltozások történetét tanulmányozni.

A megoldások keresésében több lehetőség adódik, de mindig van egy éppen ajánlott főáram is. Hát, itt a másik drámai jelenség, amire Georg Winter, a világhírű etikus közgazdász imígyen hívja fel a figyelmet: „A főáram megkerülhetetlen, de ne felejtjük el, hogy egyenesen vezet a Niagara vízeséshez.”

Tehát a saját utunkon kell eljutni az elfogadható megoldásig, de a szemünk sarkából muszáj figyelni a körülöttünk zajló eseményeket is. Az elmondottak fényében egy, a létezésünket meghatározó alap-vetésre szeretnék összpontosítani. Mégpedig arra, hogy ép, jól működő és fenntartható szolgáltatásokat biztosító ökológiai rendszer nélkül nincsen méltányos, elfogadható színvonalon tartható és szabályozható emberi létezés. Se fönt, se lent.

Ehhez adott karizmatikus segítséget Ferenc pápa 2015-ben a Laudato si' enciklikájában, amelynek összeállításában a világ vezető tudósai, köztük számos Nobel-díjas is közreműködött. Az egyházfő ebben a megszólításban az emberiség egyetlen lehetőségeként jelölte meg az ökológiai megtérést, mint a fenntartható természeti-társadalmi béke biztosítékát az ökoszisztémában. Van egy kiemelt gondolata a műnek, jelesül az, hogy meggyőződésünkől függően akár a profán világban élünk, akár a spirituálisban, a természet törvényei minden-kire egyformán érvényesek. És ha az Isten mindenkinek meg is bocsájt, mert ez a dolga, a természet senkinek sem fog megbocsájtani, aki ellene vét. Vagyis legfőbb ideje van Földanyánk megengesztelésének és együttműködési hajlandóságaink

kibontakoztatásának. Az enciklika az ajánlott ökológiai megtérés tartalmi részleteire egyértelmű utalásokat és ajánlásokat tett, de a helyes megoldások kimunkálását és gyakorlati megvalósítását ránk bízta. De mielőbb, mivel az ökológiai túlhasználat napja a kihirdetés évében augusztus 13-dika volt, 2016-ban már augusztus 8. 2017-ben csak remélhetjük, hogy még beleférünk az augusztusba... Ferenc pápa üzenetére hamarosan megszületett egy válasz: az Ökológiai Megtérés Zarándokútja, világi néven: Engesztelő Útja.

Az Ökológiai Megtérés Zarándokútjának/Engesztelő Útjának gondolata az enciklika kihirdetése után fogalmazódott meg bennem. Több hiteles világi, egyházi és karizmatikus fórumot megjárt egyeztetés után, 2016. február 7-dikén, a Magyar Élőfalvak XV. téli találkozásán Tata-Agostyán Ágoston-ligetben került kihirdetésre.

A zarándokút/engesztelőút üzenete

Ez a látva-látóút is teljesíti a szakrális zarándokutaknak minden kívánalmát, mivel a legszentebb helyen a teremtett világon vezet át, ahol minden annyira csodálatos, annyira gyönyörű, annyira misztikus („vagy transzcendens, magyarul fogalmazva természetfeletti összefüggése van”), hogy ez embernek fölfoghatatlan. Ezért, ha valamihez még nem értünk elég jól, ne próbáljuk meg hiányos tudásunkkal átalakítani vagy „leigázni”. Társsak kívánunk lenni a teremtésben azzal, hogy legelővigyázatosabb tudásunk szerint végezzük hasznosnak vélt dolgainkat („bocsánat tévedéseinkért és bűneinkért is bocsánat”). Közben peripatetikusan próbáljuk megtalálni a legfőbb kérdésre a választ: honnan jöttünk és hova tartunk, főleg, ha ezt így folytatjuk tovább. Aztán ha már „kisétáltuk testünk vágyát, hogy utána az Isten tenyerére érkezhessünk”, ez más szempontból is erősít bennünket. Mert: ezen az úton fellelhető látni- és tanulnivalók – túl a fizikai és a szellemi pallérozás kitűnő lehetőségén – alkalmassá tehetnek bennünket egy ökológiai szempontból is kívánatos alkalmazkodáshoz, azokhoz a változásokhoz, ami előtt az emberiség áll és szűkebb környezetünkben is érzékelhető.

Az útvonal

Az út a kihirdetés helyétől, Tata-Agostyán Ágostonligetből, az Ökofalu területén épülő Árpád-kori körtemplom (XIII.sz.) másolattól indul, Tatán keresztül csatlakozva a nagy hazai és nemzetközi zarándokutakhoz és végső célként a helyes ökológiai gyakorlatot követő dunántúli ökofalukat/élőfalukat keresi föl. Közben érinti azokat a tudásközpontokat, ahol a fenntarthatósági tudományok elméleti-gyakorlati programjai szintén jól működnek. Civil és erdészeti erdei iskolák nemzeti par-

ki, natúrparki látogatóközpontok, bemutatóhelyek, tanösvények, ökoturisztikai központok, közösségi kertek, ökogazdaságok, tündéerkertek: őshonos gyümölcsösök, gyógynövény és fűszerkertek, holisztikus gyógyítók, népfőiskolák, települési mintaprogramok és természetesen egyházi spirituális helyszínek is fűződnek föl az útvonalra. Néhány fontosabb állomás: Tata-Agostyán (Természetes Életmód Alapítvány), Majk, Csákvár, Bodajk, Balinka, Zirc, Bakonybél, Hárskút, Vigántpetend, Badacsony, Somogyvámos (Krisnavölgy), Kaposmérő-Visnyeszéplak, Dráva-fok (Ormánság Alapítvány), Gyűrűfű, Pécs. Tervezzük a folytatását.

A szállások egymástól járőföldnyire vannak. Közös bennünk, hogy mindegyik tájkán található kisebb-nagyobb alakor (az emberiség első kultúrbúzája) vetésterület, amit a zarándokok folyamatosan „felülvetnek”. Az ökológiai megtérés búzájából mindenütt kapható lepénykenyér, tészta és kása jóféle helyi borral. Az esti beszélgetések gondolatai az ősi gabona mitikus szalmatüzénél válnak finomabb, mindent átható rezgésekké...

Fontos megjegyezni, hogy az útvonal eddigi szakasza a természeti környezet épségéért törvényileg első szinten felelős három nemzeti park igazgatóság területén található. Nevezetesen: a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság és a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság a kedvező ökológiai állapot legfőbb őre tudományos és rendészeti vonatkozásban.

Küldetés

A Magyar Élőfalu Hálózat közel negyed évszázada jelenti az alapítóknak számító főntebb már említett ökofalvak/élőfalvak együttesét (kiegészítve Gömör-szőlőssel). E hálózathoz rendszerükben és tartalmukban olyan modell értékű – családokat, közösségeket fenntartható módon megtartó – mintákat állítottunk össze annak idején, melyek azóta szabályokon és törvényeken nyugvó módon is követhető gyakorlattá váltak a közös sikerekre építve. Az elmúlt néhány esztendőben (talán felbuzdulva a magasabb társadalmi pozíciókból érkező megerősítéseken is) annyian érdeklődtek és kaptak segítséget a „legjobb befektetés az életmódváltás!” elnevezésű programunk híre és gyakorlata alapján, mint a korábbi húsz évben összesen. Tovább gazdagítva és védelmezve ezzel a mozgalom-szerű oktató-nevelő tevékenységgel is a bennünket még mindig megtartó és működtető természeti – gazdasági – szellemi környezetünket.

Úgy gondoltuk, hogy ebben a helyesen felismert kegyelmi állapotban, amikor ennyi a kíváncsi megszólítás és élő szándék egy élhetőbb és szerethetőbb jövő érdekében, talán még megfelelő időben ajánljuk föl eddigi, már gyakorlatban is bevált tapasztalatainkat (sok tanuló pénz megtekerítható így sok helyen), valamint tanítási

helyszíneinket, amelyek többségét saját erőből építettük föl. Bebizonyosodott, hogy ez az út jókedvűen járható és mindenkinek ajánlható szakmai, szellemi és kellő anyagi ráfordítással valamilyen fokozatban mindenhol bevezethető, illetve egy fenntartható ökológiai hálózatnak lehet a része. Gondolunk itt például a klímatudatos városokra, mint felhasználó (egészséges terméket és szolgáltatást vásárló) partnerekre. Ez a program ugyanúgy megmozgathat mindent és mindenkit a társadalmi-gazdasági élet területén, mert akik eddig a bizonyítottan nehezebben fenntartható ügyekben voltak érdekeltek, a jövőben „a legjobb befektetés az életmódváltás!” lehetőségeit kutatják, tervezhetik, taníthatják, finanszírozhatják és kivitelezhetik. Várható haszon: az élhetőbb jövő mindenkinek garantált!

Ma már a világ sok pontján megértették és elfogadták, hogy a fenntarthatóság helyes és jól követhető gyakorlata nélkül hosszú távon nem lehet minőségi emberi élet a bolygón, ami sajnos már sok helyütt most sincsen. Ennek következményeit naponta láthatjuk a nagyvilágban és tapasztalhatjuk mi is. Merjünk elébe menni a történéseknek mielőtt azok beelőzzenek minket!

Ezért is legyen az Ökológiai Megtérés Zarándokútján/Engesztelőútján lévőknél teremtői és jóemberi áldás. Ennek megtapasztalása segítsen mindenkit, semmivel sem helyettesíthető természeti – gazdasági – társadalmi békéhez és saját fenntartható boldogulásunkhoz. (Ha ezeket minél többször halljuk, látjuk, tapasztaljuk, annál hamarabb tudunk velük azonosulni.)

Folytatás

2016-ban megtörtént a zarándokút/engesztelőút kijelölése és általános bejárása. 2017-ben szeretnénk az útvonalat pontosítani a szálláshelyek arányosabb elosztásával és az újonnan jelentkező helyszínek befogadásával. 2018-ban folytatnánk a útvonal továbbvitelét Magyarország többi tájkára is, mivel várhatóan ekkor jön el ennek a rendelt ideje.

Végezetül engedtessek meg egy kívánság: az ökológiai vagy tudatos megtérés útján útravalóul – Néri Szent Fülöp után – egy másik szent is segítsen bennünket gondolataival (amit lehet, hogy annak idején az alakor búza ihletett). „A csodák nem a természet törvényeinek mondanak ellent, hanem annak, amit mi a természet törvényeinek hiszünk.” (Szent Ágoston).

Kívánok mindnyájunknak még sok csoda megélését és megfejtését ebben az életben! Például azt: ha összefogunk és együttműködünk, mi vagyunk maga a csoda.

Czumpf Attila

(agrármérnök, humánökológus, a Természetes Életmód Alapítvány /1993/ kuratóriumi titkára, a Via Margaritarum – Gyöngyök Útja /2006/ az első modernkori magyar zarándokút Komárom-Esztergom megyei szakaszának kijelölője, a Mária Út /2010

Tóth Árpád

ÁPRILIS (részlet)

Április, ó, április,
Minden csínyre friss!
Faun-bokáju, vad suhanc,
Újra itt suhansz!
Vásott cigánykereked
Porozza a tereket,
Repül a szemét,
Levegőbe parazsat
Hintegetsz és darazsat,
Illatot s zenét!
Némely ingó és rügyes
Ág végére már Küldöd:
küsszék az ügyes-nincs:
Katicabogár,
Mint árbócra egy piros,
Pettyes zubbonyú,
Fürge lábú és csinos
Kis matrózfiú!
Kémleli a láthatárt:
Mennyi fény! Mi az? ! mi az
S zümmög zengő, napba tárt
Szárnyakkal: tavasz!

Április, ó, Április! óh!
Símogass, vezess!
Hadd legyek ma újra kis
Jó öcséd, kezes,
Hadd feküdjem tarka fák
Alján inni fényt,
Míg arcomba szöcske vág, vág
Zöld parittyaként,
Míg szememre patyolat
Szirom lengve jön, jön
S kis selyem-sátra alatt
Membúvik a könny...
Ó, tán akkor, míg a méz
Óh méz-Színű nap lehull,
Bordám közül a nehéz
Szív is elgurul,
Imbolyog még, menni fél,
Majd gyáván, sután,
Bíbor labda, útra kél kél,
Tűnő nap után:
Táncol, ugrik, fellebeg,
Enyhén száll tova,
Felfogják a fellegek,
S nem fáj már soha...

Botos Ferenc

Budapest-Tatatóváros

REJTEKBEN

(Szt. Tamás forrás)

kicsiny tavat ölel
fák közé lopódzó
autóút zúgás
régmúltba merülő
békakuruttyolás

ÖSZTÖN

szikrázó napon
olvadó hófoltok közt
sün szimatolgat

IGÉZŐ

tóparti nádas
holdfényösvénybe merül
az ugró béka

TORINÓI LEPEL

(M. BASO emlékezetére)

megperzselt vásznon
csak egy test lenyomata
jelzi hiányod

Vasi Ferenc Zoltán

ÉLETÖRÖM

A szemek, a szemek, mindig a szemek –
rózsafüzérből, arcvonásból,
a szemek szívből-veséből előtekintenek.
Sejtjeinek vallanak, nézz reám, nézzed csak –
az Isten engem így teremtett,
így szervezett, így éltet meg,
leplezetlen tegyek hitet:
ezt gondolom, ezt érzem –
örömből-bánatokból egyberendezett.
Mutatom magam – Neked! Érdemes
jóssággal lenned – az irány adott:
ég és föld szeles horizontján
dicsérem-üdvözlöm az áldott Napot.
Húsvét reggele van. Krisztus feltámadott!

A közhasznú

**Magyary Zoltán Népfőiskolai
Társaság kiadványa**

Cím: 2890 Tata, Bercsényi u. 1.
Felelős kiadó: Borsó Tibor
Felelős szerkesztő: Keresztési József

Népfőiskolai Hírmondó

Készítette: Baráth Nyomda Kft.
2890 Tata, Frankel Leó utca 12.
Tel./Fax: 34/586-375
E-mail: barathnyomda@pr.hu

A NÉPFŐISKOLA ELÉRHETŐSÉGEI:

Tel, fax: 34/588-603, 30/612-46-73

Szerkesztői üzenet:

Köszönjük a segítségét azoknak, akik
írásokat küldtek és gazdagították az új szám
tartalmát. Szívesen közreadnánk rövidebb
élményeket, véleményeket is,
ha megtisztelnék vele!
Lapzárta: 2017. március 31.

E-mail: info@mznt.hu • Facebook: facebook.com/Magyary-Zoltan-Nepfoiskolai-Tarsasag • honlap: www.mznt.hu